

● 1989 m. rugsėjo 22 d. Penktadienis ● Nr. 7 ●

LPS RADVILIŠKIO TARYBOS LEIDINYS

Kaina 20 kap.

DIENA PO DIENOS

Be jokios abejonės, svarbiausiais paskutiniojo meto įvykiais laikytini Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos komisijos 1939 metų Vokietijos-TSRS sutartims ir jų pasekmėms tirti išvadų paskelbimas, „Baltijos kelio“ akcija, na ir, žinoma, „stipraus centro“ reakcija į šiuos įvykius. TSKP CK pareiškimas dėl padėties tarybinio Pabaltijo respublikose nugriaudėjo kaip perkūnas iš giedro dangaus, nors, logiškai galvojant, reikėjo tikėtis, kad mums bus priminta, jog kovojame prieš banginį, būdami jo pilve, kaip valzdžiai yra išsireiškusi mūsų spauda. TSKP CK pareiškimas anaipol nėra švelnus vyresniojo brolio laiškas su nuoširdžiais patarimais ir palinkėjimais jaunesniems broliams. Jis greičiau primena galingo rytičių chano pamokymus pasakoje nepaklusniam sūnui: vesk tą nuotaką, kurią aš tau parinksiu, o jei ne — prakeiksiu amžiams ir, užkalęs statinėje, paleisiu į jūrą.

Kas gi taip neramina TSKP CK? Visų pirma, tai komisijos išvados, kuriose aiškiai ir nedviprasmiškai pasakyta, kad 1940 m. birželio 15 d. Raudonosios Armijos įžengimas į Lietuvą buvo agresija, ko pasekoje TSRS per savo pareigūnus ėmė neteisėtai kištis į Lietuvos vidaus reikalus; Liaudies Seimo rinkimai nebuvo laisvi ir demokratiški; Lietuvos įstojimas į TSRS buvo įvykdytas prieš Lietuvos piliečių valią ir todėl neteisėtas; 1939-1941 m. Vokietijos — TSRS susitarimų realizavimas yra tarptautinis nusikaltimas, kurio pasekmių likvidavimas yra viso pasaulio valstybių bendrijos reikalas ir turi būti išspręstas tarptautinių teisės normų ir principų pagrindu. Taigi, okupuotoji valstybė išdrįso kalbėti apie agresiją pirmiau už tą, kuri prieš pusę šimto metų ją įvykdė.

Pabaltijo tautų teisę spręsti savo likimą vadinama ekstremizmu, separatizmu. Mat, šukis „Laisvę Namibijs tautoms“ skamba gražiai, bet tai jokių būdu netaikytina Lietuvai, Latvijai ir Estijai.

TSKP CK pareiškime ne tik mėginama iš musės išpūsti dramblių, reiškiant susirūpinimą ekstremistinių išpuolių, chuliganizmo, paminklų išniekinimu, kitataučių diskriminacija, siekimu juos išvyti, ko tikrai nėra Pabaltijyje, bet ir ižėdinėjami šių tautų jausmai, „Baltijos kelio“ akciją vadinant nacionalis-

tine isterija. Be to, pareiškime teigiama, kad Pabaltijo tautoms gresia katastrofa, netgi gali iškilti klausimas dėl jų gyvybingumo. Ak, kaip „stiprus centras“ serga kastuvėlių ir tankų nostalgija!

Neatsitiktinai TSKP CK pareiškimas buvo gana vienareikšmiai sutiktas tiek mūsų respublikoje, tiek Latvijoje, Estijoje kaip eilinis stalinizmo apologetų mėginimas įbauginti Pabaltijo tautas, siekiančias nepriklausomybės.

Po šio pareiškimo, kuris laikytinas kulminacija, jau atslūgsta propagandinės isterijos ir šmeižto banga, nukreipta prieš Pabaltijį, kurią, lenktyniaudama viena su kita, intensyviai kursė centrinė televizija ir sąjunginė spauda, nes, kaip išsireiškė vienas mūsų žurnalistų, „negalima naudoti visą laiką vien sunkiąją artileriją“. Pasirodo ir viena kita objektyvesnė informacija. O ateityje, pasikartojus panašioms išpuoliams, matyt, reikėtų pasiegti kaip Leninkane, kur „Pravdos“ laikraštis buvo simboliškai palaidotas ir pastatytas jam paminklas...

Džiugu, kad greta mūsų uolos — A. Brazausko — vis aktyviau politinėje arenoje pasireiškia V. Beriozovas, J. Paleckis, kurie tampa tikrais tautos lyderiais, tačiau kartu reikia pažymėti, kad nemaža dalis LKP CK narių dar yra prisikvėpavę senų garų, ką rodo ir jų atsakymas paskelbti spaudoje LKP CK XX Plenumo dalyvių kalbas. Juokingiausia, kad TV forumo metu „Komunisto“ vyr. redaktorius (beje, irgi LKP CK narys) bando pateisinti šitai, kad, atseit, CK turi teisę pasikalbėti šeimininkais, negirdint svečių. Jei tai būtų privatus pokalbis prie alaus, sakyčiau, kad komunistams nebūtina žinoti jo turinį, bet Plenumo dalyvių kalbų nepaskelbimas sudaro išpūdį, kad partija veikia pogrindyje, o kaip vadintina atskira šeimyna Lietuvos komunistų šeimoje, teįvardina skaitytojas. Beje, minėto TV forumo dalyviai kalbėjo, lyg vandens prisisėmę į burną, pusę lūpų, ir net mėgino pateisinti tokius atvejus, kai „Pravda“ publikuodavo tame pačiame numeryje vienokius straipsnius Pabaltijui ir Maskvai, o kitokius — kitoms respublikoms. Akivaizdu, kad tokie laikraščio veiksmai yra išįprasto „polupravdos“ skelbiama mokslo, o minėti komunistų pasisakymai per Lietuvos te-

leviziją kažin ar kelia partijos autoritetą.

Ir dar vienas pastebėjimas.

Paskutiniu metu dažnai besikreipiantis į Lietuvos žmones LKP CK Pirmasis sekretorius A. Brazauskas užsiminė apie LKP autonomiją („Tiesa“, 1989 09 01, Nr. 202), o taip pat ragino atsisakyti ketinimo respublikai išeiti iš TSRS sudėties („Tiesa“, 1989 09 09, Nr. 208). Jų ir nepatogų būtų kritikuoti A. Brazauską, tuo labiau atsižvelgiant į jo autoritetą ir populiarumą Lietuvoje, tačiau manau, tiek LKP, tiek respublikos dalies savarankiškumo paaukojimas gali būti pateisinamas tik kaip taktinė priemonė, o ne kaip galutinio tikslo atsisakymas, nors aš asmeniškai nelabai tikiu, kad šių dienų politikoje galima ką nors apgauti...

Na, bet grįžkime į savo rajoną.

Pagaliau susilaukė dėmesio ir mūsų kuklus leidinys, kurio vienas straipsnelis — „Grinkišky gyventi gera...“ — buvo gana detalai išnagrinėtas „Mūsų krašto“ laikraštyje ir, nors atsiliepiamai tik neigiamai, aš galvoju, kad net ir tai Sąjūdžiui tik į naudą — visų pirma, kritika mums leidžia geriau pastebėti savo klaidas; antra, po tokio „sutriuškinimo“ Sąjūdžio leidinys aiškiai įgyjo daugiau skaitytojų.

Reakcija į straipsnį gana suprantama. Aš nepažįstu žmogaus, kuris mėgtų būti kritikuojamas, o ypač taip aštriai. Kitas reikalas, ar vertėjo reaguoti į kritiką būtent tokiu būdu. Nesinori ieškoti kažkokių trūkumų E. Liolio straipsnyje, tuo labiau, kad jame cituojamas V. Landsbergis (net V. Leninu vienodai sėkmingai pasiremavo tiek pertvarkos šalininkai, tiek stagnatoriai). nežinau ar autoriui pavyko įrodyti kad Grinkiškyje gyventi tikrai gera (kartais net atlyginimo nėra iš ko mokėti eiliniams kolūkiečiams), tačiau jeigu šio ūkio vadovas, o aš esu ištikinęs, re tik jis, padarė kai kurias išvadas, tai reikšia, kad G. Bagdonienės straipsnis neveltui parašytas. Galima būtų paprieikaštauti E. Lioliui, kad jo straipsnyje nepasakė nė vienas eilinis kolūkietis, bet man labiausiai atmintin įstrigo kitos dvi mintys: Sąjūdžio rajono taryba ne tuo keliu nuėjo; sąjūdiečiams būtina rasti kontaktą su bet kokio rango valdžia.

Beje, ne pirmą kartą sąjūdiečiams aiškinama, kad ne tuo keliu einama. Aš šitai asmeniškai patyriau, kai 7 ŽUMG darbuotojai, ne-

(Nukelta į p. 2)

DIENA PO DIENOS

(Atkelta iš p. 1)

dalyvavę susitikime su V. Sakalausku, „Komunizmo aušroje“ apkaltino mane premjero įveidimu (1989 02 04, Nr. 15), o vienas iš rajono ūkių vadovų, matyt, norėdamas įlikti dar didesniai vadovui, skambino į Teisingumo ministeriją, pranešdamas, kad liaudies teisėjas girtas piketuoją prie viešbučio... Matyt, jeigu kas paskelbė Sąjūdžio laidotuves, tai duobkasių nepristigtų.

E. Liolio straipsnyje kelis kartus pakartotas raginimas bendradarbiauti su valdžia man skamba kaip įspėjimas: kritikuokite ką norit, tik nelieskite valdžios! Pats gyvenimas jau atsakė į šį klausimą: jeigu Sąjūdis nebūtų drįsęs kritikuoti, šiandien LKP CK Pimuoju Sekretoriumi tikriausiai tebebūtų A. Songaila. Matyt, kai kam sunku įsisąmoninti, kad valdžia nėra Dievo duota, o mes kaip tik ir kuriame tokią visuomenę, kurioje bet kuris pilietis nebijodamas galės pasakyti savo nuomonę apie paties aukščiausio rango pareigūną. Dar TSKP CK XIX partinė konferencija paskelbė, kad negali būti uždrausų zonų kritikai. Būtent nuomonių skirtingumas ir yra visuomenės varomoji jėga.

Mes visi vieningi, kai šaukiame: Laisvę Lietuvai! Tegyvuoją Nepriklausomybę! Netgi išdrįstam pasira-

šyti po reikalavimu išvesti okupacinę kariuomenę, o kai reikia pasakyti kam nors konkrečiai kritinę pastabą, tada mes visi „geri vyrai“ — svyruoti pavėjui daug lengviau, nei laikytis prieš vėją (neteiskite kitų, ir patys nebūsite teisiami). Kalbame apie pertvarką, bet atrodo, kad ji reikalinga ne čia, vietoje, bet kažkur labai toli, beorėje erdvėje, Maskvoje arba ne arčiau poliarinio rato. Įsivaizduoju vadovų požiūrį į Sąjūdį: plėšykite, kvaileliai, pažiūrėsim, kieno bus viršus. Pavyzdžių ir iškoti toli nereikia — prisiminkime, kokiomis formomis ir metodais buvo agituojama už V. Sakalauską. Sąjūdis, mat, „spaudė“, įžeidinėjo, uždavinėjo netikusius klausimus, na, o oponentai?

Ar ne todėl taip yra, kad retas kuris vadovų nori ką nors pakeisti — JAM IR TAIP GERAI. Ir jokios pertvarkos nereikia.

Dažnai prisimenu buvusį Kapsuko rajono Šešupės kolūkio pirmininką, Socialistinio darbo didvyrį, dabar senatvės pensininką J. Miežlaidį. Jis vadovavo ūkiui nuo 1949 m. beveik keturis dešimtmečius. Jam dirbant nebuvo Sąjūdžio, nemanau, kad dabar J. Miežlaidis priklausio sąjūdiečiams, bet jis niekada nebijojo pasakyti tiesą bet kokio rango vadovui; pirmininko žmona dirbo

kiaulių šėrike, o jis pats kas rytą išmesdavo mėšlą; išeidamas į pensiją, jis paliko ne tik kelis milijonus ūkio sąskaitoje, bet ir gražuolį parką prie upelio bei tikėjimą, kad galima gyventi ir dirbti žmoniškai; pirminkas mėgo didžiulis ne savo rūmais, nors jo namas nuolat užimdavo prizines vietas gražiausios sodybos konkurse, ar pasiekimais medžioklėje, bet tuo, kad jo kolūkiečių uždardis yra vienas didžiausių ne tik Lietuvoje, bet ir visoje Sąjungoje; negirdėjau, kad jis būtų kada pakėlęs balsą, kalbėdamas su žmogumi. Kažin, ar mūsų rajone yra tokių vadovų?

Pas mus taip liguistai reaguojama į kritiką, kad jeigu aš parašysiu, jog Radviliškyje nėra nė vienos asfaltuotos gatvės be duobių, kad miesas neuri gero susisiekimo su aplinkinių rajonų centrais, kad laikraščius kioskuose galima pardavinėti nuo 8 val., o spaudą atneša į namus po pietų, kad naujas telefonų abonentių knygučių reikėtų leisti kas 2—3 metai, kad mokiniams būtų patogiau, jei pamoka truktų 40 minučių, tai geriausiai atveju įsigysiu kelių žinybų vadovų priešišumą, o blogiausiu atveju dar teks įrodinėti, kokio dydžio nelygumas vadintinas duobe, kas yra tiesus susisiekimas, koks rajonas vadintinas aplinkiniu ir t. t.

Tad pratinkimės prie kritikos ir nuomonių įvairovės.

Julius JASAITIS

AUTORITETINGA Vykdomojo komiteto pavedimą atliekanti komisija, tyrusi Grinkiškio apylinkės gyventojos G. Vaicekauskienės užklusimą, rašytą LKP CK pirmajam sekretoriui A. Brazauskui, konstatavo nedalios prislėgtai moterėlei, komisijos apsilankymo dieną sėdėjusiai ligoninėje prie mirstančio vyro: „0,14 ha žemės šiais metais nedirbate. Sklypas apaugęs dagiais, ramunėmis ir kitokiomis piktžolėmis. Siūlome šitą dirvą iki rudens sutvarkyti ir aparti... Ten pat jums išskirta 1,32 ha šienaujama pievų ganyklų. Siuo metu nušienauta tik 0,23 ha, o 1,09 ha stovi peraugusi žolė. Siūlome iki rugpjūčio 1 d. visas pievas ir ganyklas nušienauti. Nenušienavus iki to laiko, po rugpjūčio 1 d. nušienaus girininkija ir šieną panaudos valdiškų arklių šėrimui“.

Tas ir yra, kad valdiškas arklys dabar jau Miškų pramonės ūkio Degėsių girininkijos administracijai žymiai didesnę vertybę negu našlė pensininkė, kurios velionis vyras nuo 1951 m. dirbo girininkijoje nuolatiniu darbininku, o ji — sezonine. Kas dar suskačiūos, kiek jos pasodintų eglaičių išsistiebtų. Kol buvo pilni jėgų nesiskundė. Velionis vyras darbo veteranas. Ir į pensiją išėjęs dar šešerius metus plušėjo girininkijoje. Nelaimės prasidėjo gerokai pečiams sulinkus. 1982 m. gaisrų liepsnose plėnimis pavirto nuosavi nameliai. Ir prasidėjo... Apako vyras ir jai teko ne pagal pečius našta. Priglaudė „Sušvės“ kolūkis kapitaliniam remontui paruoštame name. Liko kaip stovi. Bet ne dėl to skundžiasi. O dėl to, kad taip greit pamiršo. Miškų pramonės ūkio direktorius M. Ne-

GLOBOS IR RŪPESČIO SENAM

ciunskas velioniui vyrui buvo pažadėjęs namą kaip darbo veteranui, bet pažadėsi — patiešys, netesėsi — negriešys. Namą nedavė, būtų laisvų taip pat nėra. Tiesa, siūlė atkampią vietą, miškų šabakštynuose už Raudondvario, bet su apakusiu vyru vienai miškuose jai buvo neįmanomos sąlygos. O kolūkyje ji svetima. Priglaudė, neatstūmė, bet ir sava, jėgas Miškų ūkiui atidavusi, netapo. Todėl ir pieva už upės, per kurią kasryt senajai braldyti pasidare ne pagal jėgas. Apie pievas moteris ir užsiminti nebenori. Vaziavo įvairios komisijos, matavo, keitė, bet vis taip, kad gyvenimo neįsivaizduojama moteriškė aiškiai jautė neteisybę, kurios nemoka kitaip paaikškinti — senas niekam nereikalingas. Karvę padavė. Taip, nelengvas jos galūdielis. Sausio 19 d. sumokėjo už malkas, tačiau jos vis dar miškų ūkyje. Būtų padėję anūkai supjaustyti, suskaldyti, sunėsti, bet atostogos baigėsi, o malkų niekas iki šiai dienai neatveža. Su nerimu kasdien Vaicekauskienė žiūri į dangų. Stogas kiauras, per sienas ir lubas teska vanduo, išpuvo grindys. Kiek prašė Miškų ūkio padėti — kaip žirniai į sieną atsitrenkia jos vargas ir abejingus valdininkus. „Aprūpinti gyvenamuoju plotu Miškų pramonės ūkis neturi galimybių.“ — atsakė l. e. direktoriaus pareigas J. Eismontas. O kolūkiui ji nė motais — svetima. Kliuvins po kojom: kolūkio namą

užtūpė, po gaisro prašė pusmečiui, kol Miškų pramonės ūkis pasirūpins, o gyvena štai jau septyneri metai. Vaikštai po nepriteklių pilną gryčią ir taikaisi nepataikyti į žiojėjančias skyles po kojom. Klausai nykios gyvenimo istorijos. Kiek mažai teuzgyvenam, kiek trumpam teišliekam atminty tų, kuriems jėgas atiduodam, kaip svarbu sulaukti senatvės kolektyve, kuriame ne arklys, o žmogus labiau vertinamas. Vaicekauskienė šiuo požiūriu nepavyko. O kiek nedaug tereikia, kad šios moters senatvė būtų giedresnė. Juk niekas nepatikės, kad Miškų ūkis neturi lentų grindims. Lentų — kiek nori, bet atjaunos, širdies, supratimo — deficitas. Pavargo moteris nuo prašymų, nuo įvairių komisijų ir raštų. Pavargo ir nusivylė, nes niekas nenorėjo gilintis į jos išpuoliais neturtingą gyvenimą, į jos, senos, buities rūpesčius. Net advokatas, ir tas pasiuntė po perkūnų. Kas padės senai našlei? Kas įkurs Caritas Miškų ūkio kontoroje, kad žmogus nebūtų varinėjamas iš įstaigos į įstaigą; kas įžiebs vilties žiburėlį šiai moteriai? Tikiu, kad Miškų pramonės ūkio administracija. Čia visą gyvenimą dirbo velionis Vaicekauskas, čia dirbo Vaicekauskienė. Tai kas gi kitas jai gali ir privalo padėti?

Pagal G. Vaicekauskienės pasakojimą parengė G. BAGDONIENĖ

AR MUMS BRANGI PARTIJA?

Kiekviename didesniame mieste, rajono centre, stovi dažniausiai aiškiai iš kitų išsiskiriantys, reprezentaciniai pastatai. Tai partijos komitetų rūmai. Daug kabinetų, salių, visi patogumai. Nuolat vykdomas patalpų remontas. Garažuose naujos tarnybinės mašinos. Neblogi atlyginimai. Jeigu nebūtų privilegijų, negalėtų tikėtis erdvesnio buto, aukštesnio posto, ar nesušlubuotų komunistų sąmoningumas?

Kalbėdamas su partiniais veikėjais, dažnai išgirsti stenanti: labai daug dirbame, už viską atsakome, o atlyginimus mažus gauname.

Tikrai, brangią mūsų partiją ši problema kamuoja jau nuo 1940 metų, kada reikėjo suorganizuoti masines žmonių pjautytes, vadinamas klasių kova, suvaryti žmones į kolūkius alkanam darbui vardan šviesaus rytojaus. Ir dirbo partija be priekaištų, visur viršydama planus, kol vieną rytą apsidairę pamatė, kad nieko neturime, esame vargšų vargšai.

Partijos Radviliškio rajono komitete šiuo metu dirba 23 įvairaus rango darbuotojai. Rajone dar dirba 19 etatinių partinių darbuotojų, kuriems atlyginimas išmokamas iš rajono partijos komiteto darbo užmokesčio fondo. Tai rajono partinės organizacijos, kurios bendras skaičius 2955 nariai (tame skaičiuje pensininkų 318), avangardas. Per 1988 metus šitas avangardas išleido 201,4 tūkst. rublių. Iš jų atlyginimams išmokėta 174800 rublių, ryšiams (galbūt daugiausia telefoniniams pokalbiams) — 1932 rubliai, naftos produktams — 2670 rublių, buitiniams paslaugoms (patalpų išlaikymui, apšildymui, apšvietimui ir t. t.) — 2400 rublių ir kitoms išlaidoms 650 rublių.

Kainuoja viskas — butai, kurių eilėse partijos komiteto darbuotojai nestovi, gydymas (daug kas naudojasi ir spec. ligoninėmis), poilsio namai, kurortai, dviejų aukštų komiteto rūmai (deja, jo tikrosios kainos su visa įranga nepavyko sužinoti).

Dabartiniu metu komunistai, kaip ir jų šlovingieji pirmtakai, kurie pirmieji kildavo į ataką andai, pirmieji veržiasi pro užpakalines uni-

versalinės parduotuvės duris nūnai, žiūrėti tvarkos palikdami tarybinę liaudį, kurios rankose, be abejo, visa valdžia. Vadovaujantis darbuotojas nevaikščios kaip paskutinis elgeta!

Išvardintos išlaidos nesudaro ir pusės tų faktinių, kurias, entuziastingai veikdama, virškina mūsų šlovingoji, kadangi rajone visose stambesnėse pramonės įmonėse ir ūkiuose yra partiniai sekretoriai. Kolūkiuose, kaip pvz. „Aukšinė varpa“, Aukštelkai, „Komunaras“ ir kt., jie apiforminti kaip pirmininko pavaduotojai politiniams masiniam darbui. Pramonės įmonėse tai garbingi kadrai inspektorai, elektrikai, meistrai, kitokie specialistai, gaunantys padorų atlyginimą anaipol ne už tiesioginių pareigų atlikimą. Vaizdumo dėlei žemiau pateiksiu kai kurių politrukų finansinių pajamų už 1988 metus iššifravimą.

Kolektyvas	Vidutinis mėnesinis atlyginimas	Per 12 mėnesių	Premijos, atlyginimų dydis %	Suma	Viso per metus
„Artojo“ kolūkis	272	3264	3,8	1034	4798
„Aukšinės varpos“ kolūkis	270	3240	9,45	2345	5585
„Atieties“ kolūkis	279	3348	7,6	2120	5468
Aukštelkų kolūkis	270	3240	12	3240	6480
„Draugo“ kolūkis	296	3552	9	2311	6328
Kairėnų kolūkis	280	3360	6,6	1848	5208
„Komūnaro“ kolūkis	334	4008	3	1002	5010
Lenino kolūkis	252	3024	3	756	3780
Sidabravo kolūkis	327	3924	6	1967	5886
Pociūnėlių kolūkis	276	3312	11,7	3229	6541
Siaulėnų kolūkis	287	3444	7,4	2124	5568
„Raudonosios vėliavos“ kol.	240	2880	9,8	2347	5227
„Spindulio“ kolūkis	237	2784	7,1	487	3271

Net ir tuose tarybiniuose ir valstybiniuose ūkiuose, kolūkiuose, kur sekretoriams atlyginimus išmoka rajono partijos komitetas, premijas skiria ūkiai. Susidaro nemažos sumos. Pavyzdžiui: 1988 metais „Sušvės“ kolūkis partinės organizacijos sekretoriui išmokėjo 2182 rub. premijos. Baisogalos eksperimentinis ūkis — 3921 rub., Vėriškių eksperimentinis ūkis — 2100 rub., Seduvos tarybinis ūkis-technikumas — 2294 rub.

Pridėkime čia dar medžiokių ir garbingų svečių priėmimo, vaišini-

mo, partinių konferencijų rengimo, komandiruočių, kitas žinomas ir tikėtai numanomas išlaidas ir pamatysime, kad mūsų rajono partinis aparatas per metus surija 400—500 tūkst. rub.

Iš kur jie paimami? Iš rajono komunistų per 1988 metus nario mokesčio tesurinkta 260 tūkst. rub. Likusioji dalis, deja, pridedama iš biudžeto. Tuo būdu, rajoniniam partiniam aparatui išlaikyti kasmet pridedama apie 140—240 tūkst. rub. O tai jau nemaži pinigai Radviliškiui. Kiek žmonių dejuoja, kad algos mažos? Kiek našlaičių, invalidų, pensininkų, žmonių, praradusių sveikatą, gyvena žemiau skurdo ribos? Ar ne geriau šiuos pinigėlius paskirti jiems? O gal ji ir yra avangardinė, kad tiek daug atsieina?

Panaši padėtis ir visoje Lietuvoje. Štai prie Lietuvos Komunistų partijos Centro Komiteto didžiulis

aparatas, aukštoji partinė mokykla ir dar daug kitų partinio „darbo“ instancijų. Aišku, visų jų poreikių negali patenkinti surenkamas nario mokestis. Kad Komunistų partija galėtų funkcionuoti Lietuvoje, jos išlaikymui reikia ne mažiau 60 mln. rub. O kiek milijonų rublių surija partinis aparatas Sąjungos mastu? Manome, kad jau laikas partiniam aparatui baigti parazituoti ir tenkintis lėšomis, surinktoms tik iš nario mokesčio. Kiek ilgai partinis aparatas sėdės ant sulinkusių liaudies pečių? **Vytautas BUTVILAS**

Šiandien daug kalbama apie dvasinį atgimimą, kuris neįmanomas be tikėjimo, be religinių tiesų mokymo ir jų pažinimo. Parapijų kunigai gavo pranešimą, pasirašytą kardinolo V. Sladkevičiaus: „Atsižvelgdama į tikinčiųjų pageidavimus ir susidarius palankioms aplinkybėms, Lietuvos Vyskupų konferencija nutarė pradėti tikybos tiesų dėstymą visose Lietuvos mokyklose. Ryšium su tuo, įpareigojame Jus vykdyti tikybos dėstymą visose Jūsų parapijos ribose esančiose mokyklose“.

Tuo remiantis buvo kreiptasi į

Kviečiame jaunimą į bažnyčią

Radviliškio rajono Liaudies švietimo skyriaus vedėją J. Bosą ir Radviliškio 5-tos vidurinės mokyklos direktorių A. Krikštaną. Gautas atsakymas, kad mokykloje šiuo metu tikybos dėstymas negalimas, bet leidžiama tikybos pamokas organizuoti bažnyčioje arba šalia bažnyčios įrengtose patalpose, nes tikybos dėstymas prieštarauja Konstitucijai. Reikėtų, kad Aukščiausiosios Tarybos sesijoje tikybos mokymui prieštarau-

jantis Konstitucijos straipsnis būtų panaikintas. Dabartiniu metu, kol susidarys geresnės sąlygos, kviečiame jaunimą atvykti į bažnyčią **SEKMADIENIAS**: ryte 10.30 val. arba vakare — 18.30 val. Bažnyčioje tuo metu vyks tikybos mokymas, bus supažindinama su bažnyčios istorija, Šventu raštu—Naujuoju Testamentu, Jėzaus Kristaus gyvenimu ir dieviškaisiais pasireiškimais.

Kunigas L. VAIČIULIONIS

Kritika

„nepasitvirtino“

S. m. rugsėjo 4 d. Vėriškių eksperimentiniame ūkyje Prastovonių skyriuje 9 val. ryto įvyko „ekstra“ susirinkimas dėl laikraštyje „Kelias“ ūkio direktoriaus adresu išreikštos kritikos.

Direktorius K. Andrijauskas atsiėmė Sąjūdžio laikraštį „Kelias“ ir perskaitė darbininkams straipsnelį, kuriame kritikuojamas. Labai sielosi dėl kritikos. Jis pasakė rašysias atsakymą į laikraštį ir dėl to jam esanti reikalinga dirbančiųjų nuomonė. Išsigynė viešai, kad jis nieko nesakęs apie valstiečio ūkį ir ūkininkus. Ir paklausė vieną kitą jam ištikimą darbuotoją (kiaulių fermos brigadininkę Regina Gelumauskienę), ar jis taip sakęs. Ar ne. R. Gelumauskienė net nesumirksėjusi ir neparaudusi atsakė, kad direktorius taip nesakęs. To jam tik ir reikėjo Reiškia, faktai „nepasitvirtino“ ir minėta kritika yra beveik šmeižtas jo adresu. Liepė tai užprotokoluoti laukininkystės brigadininkei Zakaitėi. Ką Zakaitė užprotokolavo, niekas iš dirbančiųjų nežino, nes protokolas nebuvo perskaitytas. Man užprotestavus, kad laikraštyje įdėta kritika buvo teisinga, nes taip buvo tikrai Andrijausko pasakyta, nes aš pats ir kiti buvusieji girdėjo, nė vienas žodis nebuvo pridėtas ar iškraipytas, direktorius K. Andrijauskas nekreipė dėmesio ir tvirtino taip nesakęs ir dar kartą išsigynė. Nieko nuostabaus, taip ir turėjo būti. Tiesa paverčiama į melą, melas paverčiamas į tiesą. Tai sena taisyklė kai kuriems atsakingiems darbuotojams. Kaip gali K. Andrijauskas išsiginti savo žodžių, pasakytų viešai darbininkams? Bet gali. Ir dar aiškinasi, teisinasi, kad jis taip nesakęs. Tai labai žema. Tokiomis priemonėmis ieškoti „teisvės“ gali tik stalinizmo ir stagnacijos laikų išaugintas žmogus.

Vienas kitas pareigūnis ir darbininkas, bijodamas patekti į Andrijausko nemalonę, nedrąsiai pritarė. Tuo susirinkimas ir baigėsi, nes ne vienas ir ne du, kurie buvo patekę į nemalonę, turėjo palikti darbą, butą.

Dabar belieka K. Andrijauskui nuvežti tą „protokolą“ į rajono laikraščio „Mūsų kraštas“ redakciją ir perduoti žurnalistui E. Lioliui, kuris sugebės apginti Andrijauską ir dar kartą suniekinti, apjuodinti laikraštį „Kelias“, kad faktai nepasitvirtino. Štai kokia „tiesa“ šiais laikais pas mus tebegyvuoja.

Vytautas GUČIUS

MUMS RAŠO...

Kada sužinojau, kad Radviliškio rajone bus leidžiamas laikraštis „Kelias“, labai apsidžiaugiau, pagaliau bus keliami įvairūs trūkumai, daugiau atsispindės kultūros gyvenimas, bet kada perskaičiau vieną antrą kartą kitą numerį ir pajutau, kad labai daug jaučiasi netiesos, šmeižto, tai labai paliko liūdna ir gaudu. Juk šitas laikraštis tai ne satyrinis, tai kodėl taip apvylė ne tik mane, bet daugumą skaitytojų. Jaučiasi įžeidimai, pasityčiojimai, sąskaitų suvedinėjimai. Mes kalbame, kada buvo laikai, kada kentėjo žmonės, tas tiesa, bet dabar ir vėl pradeda nauji kerštai, tai klausimas, kaip ir kas bus toliau? Mes visa tauta kentėjome ir negalima vienu matu matuoti visus vienodai. Man rodos, kad nereikia pradėti ieškoti, ko tik nereikia, todėl kad tobulų žmonių ir neklįstančių nėra. Reikia būti tokiu atsakingu ir, sakyčiau, gana sudėtingu laikotarpiu visiems vieningiems, įžeidinėjimais, sąskaitų suvedinėjimais nieko gero neduos, tik pyktį, kerštą, o tai tokiu momentu tik atgimstančiai tėvynei nelaimės.

Laikraštyje „Kelias“ buvo toks, kaip pavadinti, straipsnis „Telkiami nesamdomi darbininkai“ čia mane labai nustebino. Kodėl aš negaliu auginti česnakų? Kodėl man negali patalkinti mano draugai? Kodėl pasiepiamos mano idėjos? Kodėl taip

viskas iškraipoma, įžeidinėjama ir kada aš kreipiausi į redkolegijos nari, kad neteisingai parašytas straipsnis, jokių priemonių niekas nesiėmė. Pirmiausia sutartis sudaryta su Radviliškio paruošomis kur buvo ir yra, kad nedžiovinti priimami česnakai, jokios darželio auklėtojos netalkino, jokių plantacijų nebuvo, tik viso 2,5 arų užsodinta. Talkino vedėja, muzikos vadovė, med. vyr. seselė ir tik 3 valandas dirbo, jos atostogavo. Talkino ir daugiau draugų — viena gydytoja su visa šeima, atostogaujantieji mano vaikai su šeimomis, talka graži buvo, viso 14 žmonių. Man rodos, tai buvo pasižmonėjimo pobūdžio, kodėl taip iškraipė, kodėl neparašė teisingai, labai tai įžeidė mano šeimą, vaikus, draugus. Argi per 19 metų darbo darželyje aš išėjusi į pensiją negaliu turėti draugų?

Be to prašome, skatiname, kad neapleistų išėjusių žmonių į pensiją įmonės, įstaigos, tai kodėl išimtis man. Kam aš taip nusidėjau? Niekada nebuvau ponias, stengiausi ir stengiuosi kiek galiu padėti žmonėms. Labai liūdna, kad laikraštis, tik pradėjęs gyvuoti, jau praranda autoritetą. Nejau nėra apie ką rašyti, o tik įžeidinėti žmones.

Didžiojo Tėvynės karo dalyvė,

II grupės invalidė

S. ŠIDLAUSKIENĖ

Redakcijos pastaba: kalba netaisyta.

KAREIVIO DALIA

Gavau iš sūnaus, tarnaujančio Tarybinėje Armijoje laišką: „....kas ten pas jus buvo rugpjūčio 23 d.? Čia pas mus visi tokie nepatenkinti, netgi pasipiktinę, atseit dirbt nenori, tai streikuoja.“

...Vienas karininkas atėjo į vakarinį patikrinimą išgėręs, apie tai įsikalbėjo, kad mus reikia šaudyti, įvesti kariuomenę ir t. t. Daug jis ten prišnekėjo, o galiausiai priėjo prie manęs ir pasakė: „Tu mano prieša“.

Kai buvau nuvykusi į kariuomenę sūnaus aplankyti, teko kalbėtis su jo vadu. Jis tuoj pabrėžė, kad jų dalinyje nėra „dedovščinos“. Pasa-

kojo buvęs kandidatu į TSRS Aukščiausiąją Tarybą. Deja, kariškiai pralaimėjo. Sako: „aš visaip skiepiju sūnui, kad nesiruoštų tapti karininku, nes aš — būdamas 37-rių metų jau baigiu pradžią“. Dar teko kalbėtis su kitu karininku, kuris prisipažino, jog be validolio neapsieina...

Talgi. Dabar sūnus labai kremtasi, kad dėl traumos nebenorėjo stoti į Kūno kultūros institutą — būtų nereikėję dvejus metus tarnauti kariuomenėje, kurią jis pavadino ne vyriškumo o prievartos ir nesąmonių mokykla...

Teklė STONIENĖ

KVIEČIAME UZSIPRENUMERuoti SAJŪDŽIO SPAUDĄ

Primename, kad prenumerata priimama iki spalio 1 d.

„ATGIMIMAS“ metams kainuoja 20,80 rub.;

„MAZOJI LIETUVA“ — 15,30 rub.

Nuo sekanciu metų bus leidžiamas ir Sąjūdžio dienraštis „RESPUBLIKA“ (redaktorius V. Tomkus). Jo kaina metams 30 rub.

Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autorių nuomone.

235120, Radviliškis,
Maironio 6
„KELIAS“

Spauda — iškilioji, apimtis 0,5 sp. lanko. Tiražas 3000 egz. Rinko ir spaudė Šiaulių valstybinės spaustu-
vės „Titnagas“ Radviliškio skyrius.
V. Bernotėno 5. Užsak. Nr. 2197

Numerį spaudai parengė:
G. BAGDONIENĖ, J. JASAITIS,
A. STANČIKAS, S. ŽIAUNYTĖ.